

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Галузь знань	07 – Управління та адміністрування	Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Шифр і назва спеціальності	073 – Менеджмент	Семестр	4
Назва освітньої програми	Менеджмент	Тип дисципліни	вибіркова
Факультет	Економіки та менеджменту	Кафедра	Фінанси, банківська справа та підприємництво

Обсяг:

За видами занять:

Кредитів ECTS	Годин	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
4,0	120	18	-	36	-	66	Залік

ВИКЛАДАЧ

Крук Олена Миколаївна, lk21061496@gmail.com

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри «Фінанси, банківська справа та підприємництво».

Досвід роботи - 16 років.

Автор понад 62 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Фінанси», «Гроші та кредит», «Фінансове посередництво», «Місцеві фінанси», «Казначейська справа», «Звітність суб'єктів господарювання та фінансово-кредитних установ» та ін.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на формування у здобувачів теоретичної і методологічної бази для розуміння системи взаємозв'язків в сфері грошових, валютних і кредитних відносин, а також формування комплексу практичних вмінь та навичок, пов'язаних з аналізом кон'юнктури грошово-кредитного ринку.
Мета та цілі	Метою викладання дисципліни «Гроші та кредит» є ознайомлення здобувачів з методологічним і методичним апаратом знань з теорії грошей та кредиту, кількісної теорії грошей і сучасного монетаризму, грошового обігу, грошового ринку та грошових систем, кредитних та валютних відносин для розвитку грошової та кредитної систем.
Формат	Лекції (очний, заочний формат), практичні заняття (очний, заочний формат), консультації (очний, заочний формат), підсумковий контроль – залік (очний, заочний формат).
Пререквізити	Загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти («Фінанси», «Мікро- та макроекономіка» та ін.).

Пореквізити Знання з дисципліни «Гроші та кредит» можуть бути використані під час написання бакалаврської роботи за умов відповідності до її теми.

Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації

СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

Вимоги викладача, політика курсу

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять згідно розкладу, не спізнюватись, а також самостійну роботу. Здобувач зобов'язаний працювати з навчальною та додатковою літературою, з інформацією на електронних носіях і в Інтернет-ресурсах. За умов пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття за наявності допуску викладача.

Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над завданнями не припустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1	Тема Т1. <i>Сутність і функції грошей</i>	Практичне заняття 1	Виникнення грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Розвиток форм вартості та гроші. Роль грошей у розширеному відтворенні. Еволюція форм грошей і грошових відносин. Товарні, металеві та паперові гроші. Кредитні та електронні гроші. Суть грошей. Гроші як особливий товар. Функції грошей: міра вартості; засіб обігу; засіб платежу; засіб нагромадження; світові гроші. Зміна економічної ролі золота. Ціна золота та гроші.	самостійна робота	Виникнення та розвиток сучасних грошей. Кредитна природа сучасних грошей. Відмінність між паперовими та кредитними грошами. Функціональні форми грошей. Історія розвитку та сучасний стан теорії грошей. Характеристика властивостей грошей.
Лекція 1 Лекція 2	Тема Т2. <i>Грошовий обіг і грошові потоки</i>	Практичне заняття 2	Зміст поняття «грошовий обіг». Структура грошового обігу. Готівковий та безготівковий обіг. Грошово-розрахунковий, грошово-кредитний та грошово-фінансовий обіг. Взаємозв'язок грошового обігу з системою ринкових відносин. Основні ринки, що обслуговуються грошовим обігом. Грошові потоки, класифікація та механізм балансування. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають. Погляди на характер зміни швидкості обігу грошей. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей.		Механізм поповнення грошей в обігу. Поняття емісії грошей. Політика заощадження в сучасних умовах. Особливості формування інвестиційних ресурсів в Україні.
Лекція 2	Тема Т3. <i>Грошовий ринок</i>	Практичне заняття 3	Поняття та функції грошового ринку. Канали прямого та опосередкованого фінансування. Основні групи учасників фінансового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей як вираження їхньої вартості. Вартість грошей, що нагромаджуються. Ставка відсотка. Номінальна та реальна ставки відсотка та співвідношення між ними. Вартість грошей і час. Вартість грошей з урахуванням фактора ризику.		Складові фінансового ринку. Ринок грошей і ринок капіталів. Характеристика основних інструментів ринку позичкових капіталів та ринку цінних паперів. Рівновага на грошовому ринку. Проблеми укріплення грошового обігу. Закон кількості грошей, необхідної для обігу, та виконання його вимог в Україні.
Лекція 3	Тема Т4. <i>Грошові системи</i>	Практичне заняття 4	Сутність та механізм функціонування грошової системи, її відмінність від грошового обороту та грошового ринку. Закономірності еволюції грошових систем від саморегульованих систем повноцінних грошей до систем регульованого державою обігу кредитних грошей. Процес формування грошової системи в Україні. Цілі грошово-кредитної політики та адекватні їм інструменти цієї політики. Сутність проблеми монетизації валового внутрішнього продукту в Україні та проблеми монетизації бюджетного дефіциту і шляхи їх вирішення.		Створення і розвиток грошової системи в Україні. Системи обігу нерозмінних грошових знаків. Системи металевого обігу (біметалізм та монометалізм). Суть грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Елементи грошової системи.

Лекція 3 Лекція 4	Тема Т5. <i>Інфляція та грошові реформи</i>	Практичне заняття 5	Сутність, форми прояву та способи виміру інфляції. Наукові дискусії щодо причин інфляції. Форми інфляції: повзуча інфляція; галопуюча інфляція; гіперінфляція; супергіперінфляція та їх дослідження. Зовнішні ознаки інфляції: відкрита інфляція, прихована інфляція; їхня характеристика. Механізм впливу інфляції на реальну економіку, її економічні та соціальні наслідки. Завдання та механізм державного регулювання інфляції. Основні особливості інфляційного процесу в Україні в перехідний період. Показники вимірювання інфляції: індекс вартості життя; індекс купівельної спроможності; індекс споживчих цін; індекс цін виробника. Сутність, завдання та види грошових реформ. Особливості проведення грошової реформи в Україні.	Особливості інфляції в Україні. Методи проведення антиінфляційної політики в Україні.
Лекція 4	Тема Т6. <i>Валютний ринок і валютні системи</i>	Практичне заняття 6	Поняття валютної системи. Еволюція валютних відносин. Види валютних систем: національна, регіональна, світова. Складові елементи валютних систем. Сучасна світова валютна система та її інститути. Міжнародні ліквідні ресурси. Розвиток європейської валютної системи. Поняття валюти та валютного курсу. Функції валютного курсу. Види та конвертованість валюти. Валютний ринок. Поняття та види валютних операцій. Валютні ризики. Валютне регулювання і валютний контроль. Завдання та методи валютного регулювання. Механізми регулювання валютного курсу, валютна інтервенція, девальвація, ревальвація, котирування валют. Платіжний баланс.	Проблеми та перспективи при визначенні валютного курсу в Україні. Особливості формування валютної системи України. Роль міжнародних ринкових грошей і капіталів у міжнародних валютних відносинах. Розуміння механізму функціонування світової та міжнародних валютних систем. Платіжний баланс та оптимізація золотовалютних резервів у механізмі валютного регулювання.
Лекція 5	Тема Т7. <i>Механізм формування пропозиції грошей та грошово-кредитна політика</i>	Практичне заняття 7	Сутність попиту на гроші. Попит на гроші і швидкість обігу грошей. Теоретичні моделі попиту на гроші. Цілі, мотиви та чинники, що визначають параметри попиту на гроші. Трансакційний мотив. Попит на гроші і реальні доходи. Очікуваний доход на гроші. Купівельна спроможність грошей. Попит на гроші і норма відсотка. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Роль банківської системи у формуванні пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Крива пропозиції грошей. Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та відсоток. Наслідки зміни попиту і пропозиції на гроші. Вплив на ринок змін у попиті і пропозиції грошей.	Характеристика основних положень теорії попиту грошей: теорія касових залишків, кейнсіанські теорії і теорія сучасного монетаризму. Особливості попиту на гроші в умовах перехідної економіки України. Попит на гроші. Моделі попиту на гроші К. Маркса, І. Фішера, Кембриджської школи. Д. Кейнс про попит на гроші. Модель попиту на гроші М. Фрідмена. Розвиток кейнсіанського підходу до попиту на гроші в моделях Боумоля-Тобіна та Міллера-Орра. Створення грошей банками. Банківський мультиплікатор. Модель пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор.

Лекція 5	Тема Т8. <i>Теорія грошей</i>	Практичне заняття 8	Розвиток теорії грошей як процес формування наукових шкіл, течій та теорій. Основні питання та періоди (класичний, кейнсіанський, сучасний) розвитку теорії грошей. Сутність номіналістичної та металевої теорії грошей. Теорія «представницької вартості паперових грошей». Теорія «дестафації» грошей. Формування класичної кількісної теорії грошей та її основні положення. Розвиток поглядів на роль грошей в економіці (Й. Шумпетер, Д.Кейнс).	Вклад Д.Кейнса у розвиток кількісної теорії грошей. Підхід «кембриджської школи» до аналізу кількісного фактора. «Грошове правило» М. Фрідмана. Виникнення та зміст монетаризму. Погляди кейнсіанців, монетаристів та представників теорії раціональних очікувань на доцільність здійснення грошово-кредитної політики. Зближення позицій монетаристів та неокейнсіанців у поглядах на грошово-кредитну політику.
Лекція 6	Тема Т9. <i>Сутність і функції кредиту</i>	Практичне заняття 9	Кредит як обов'язковий елемент сучасної економіки, як засіб ліквідації невідповідності між часом виробництва, часом обігу грошових коштів та засіб вирішення протиріччя між часовим осіданням коштів і необхідністю їх використання в господарстві.	Принципи кредитування; відмінності між кредитом та фіскально-бюджетними відносинами. Сутність та вимірники процента. Методика розрахунку плати за кредит. Ефективна процентна ставка.
Лекція 6 Лекція 7	Тема Т10. <i>Форми, види і роль кредиту. Банківський процент</i>	Практичне заняття 10 Практичне заняття 11	Кредит як економічна категорія і юридичне поняття. Розвиток кредитних відносин. Сутність та функції кредиту. Принципи кредитування. Класифікація кредиту. Форми та види кредиту. Характеристика фінансового, товарного кредитів та кредиту під цінні папери. Роль кредиту в розвитку економіки. Межі кредиту. Теорії кредиту. Природа позичкового відсотка. Відсоток як ціна капіталу та як плата за втрату ліквідності. Види відсотка. Облікова ставка відсотка як інструмент регулювання стану фінансового ринку. Причини коливання ринкової ставки відсотка. Призначення державного, банківського, комерційного та споживчого кредитів.	Розвиток кредиту в економіці України (на прикладі однієї з галузей). Форми та види кредиту в Україні. Роль кредиту у становленні ринкової економіки України. Позиковий відсоток та фактори його диференціації. Споживчий кредит в Україні.
Лекція 7	Тема Т11. <i>Фінансові посередники грошового ринку</i>	Практичне заняття 12 Практичне заняття 13	Об'єктивні передумови та причини становлення й розвитку фінансово-кредитних установ як посередників на грошовому ринку. Основні напрями діяльності сучасних фінансово-кредитних установ. Види, функції, принципи й типи операцій фінансово-кредитних організацій. Відмінності посередницької діяльності небанківських фінансово-кредитних установ від банківської діяльності. Договірні фінансові посередники. Інвестиційні фінансові посередники. Інвестиційні фонди, їх діяльність в Україні та правове забезпечення. Діяльність договірних посередників. Страхові компанії, страховий бізнес і його розвиток в Україні та правове забезпечення.	Недержавні пенсійні фонди і механізм їхнього функціонування, їх характеристика. Переваги і недоліки приватних пенсійних фондів. Їхня діяльність в Україні та їхнє правове забезпечення. Ломбарди і механізм їхнього функціонування. Сутність фінансових посередників. Місце фінансових посередників у структурі фінансового ринку. Спеціалізовані небанківські установи.

Лекція 8	Тема Т12. <i>Комерційні банки як основна ланка кредитної системи</i>	Практичне заняття 14 Практичне заняття 15	Призначення комерційних банків в умовах ринкових відносин. Класифікація і характеристика комерційних банків. Характеристика комерційних банків за формулю власності (акціонерні, кооперативні, державні, муніципальні та ін.). Необхідність об'єднання банків у систему. Економічна сутність банку, визначення сутності банку. Види банків. Активні та пасивні операції банків. Розрахунково-касове обслуговування та операції банків з векселями. Кредитні послуги банків як вид банківських послуг. Система та механізм банківського кредитування. Функції та види банківського кредиту. Характеристика депозитних, депозитарних, інвестиційних, консультаційних та інших послуг банків.	Операції комерційних банків та їх характеристика. Небанківські фінансово-кредитні установи, їх призначення та види. Проблеми небанківських фінансово-кредитних установ. Стійкість банківської системи як вирішальна передумова її успішного функціонування. Механізм забезпечення стабільності банківської системи.
Лекція 9	Тема Т13. <i>Центральні банки, їх роль в економіці</i>	Практичне заняття 16	Призначення центрального банку. Роль центрального банку у формуванні пропозиції грошей та їх ціни. Об'єктивність виникнення емісійних банків та створення центральних банків. Співробітництво центральних банків світу та наднаціонального центрального банку. Особливість статусу центрального банку. Незалежність центрального банку від органів державної влади, чинники, що визначають його незалежність. Основні напрями діяльності центрального банку. Основні принципи організації та діяльності НБУ.	Національний банк України. Його структура і функції. Грошово-кредитна політика НБУ. Незалежність центрального банку. Діяльність НБУ в умовах ринкової трансформації економіки.
Лекція 9	Тема Т14. <i>Міжнародні фінансово-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною</i>	Практичне заняття 17 Практичне заняття 18	Характеристика міжнародних валютно-кредитних установ – Світовий банк, Міжнародний валютний фонд. Необхідність та форми співробітництва міжнародних валютно-кредитних установ з Україною. Цілі та основні напрями діяльності регіональних валютно-кредитних установ – Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, презентація Банк міжнародних розрахунків та ін.	Міжнародний валютний фонд та його відносини з Україною. Світовий банк. Напрямки співробітництва його з Україною. Регіональні міжнародні валютно-кредитні організації. Європейський банк реконструкції та розвитку. Форми співробітництва з Україною. Банк міжнародних розрахунків. Фінанси міжнародних установ. Характеристика фінансів та основні етапи розвитку Організації Об'єднаних Націй. Європейський Союз та його інтеграційні процеси.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні і практичні заняття укомплектовано наступним обладнанням: Мультимедійний проектор VE303G NEC, Ноутбук SAMSUNG 540U (NP540U3C), Ноутбук Acer N19C1, БФП Canon i-SENSYS MF4410, Колонки incredible sound R 215, системний блок Intel Atom D525, монітор lg e1940s monitor, Проекційний екран, ОС Windows 7, пакет офісних програм Microsoft office 2016, вільний доступ до Wi-Fi. Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=915>.

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Крук О.М., Коритько Т.Ю. Гроші та кредит: навчальний посібник. – Краматорськ: ДДМА, 2019. – 239 с. ISBN 978-966-379-867-7.
2. Крук О.М., Коритько Т.Ю., Гаврікова А.В. Гроші та кредит: збірник тестових завдань. – Краматорськ: ДДМА, 2019. – 55 с.
3. Гроші і кредит [Текст] : навч. посіб. / П. І. Коренюк, Л. В. Коренюк, О. Т. Левандівський ; Дніпров. держ. техн. ун-т, Дніпров. нац. ун-т залізн. трансп. ім. В. Лазаряна, Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Кам'янське : ДДТУ, 2019. – 401 с.
4. Гроші та кредит [Текст] : навч. посіб. для підгот. здобувачів вищ. освіти за спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / [І. Л. Шевчук та ін.] ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2018. – ISBN 978-617-7675-12-8. – Ч. 1 : Гроші. – 2018. – 270 с.
5. Гроші та кредит [Текст] : навч. посіб. для підгот. здобувачів вищ. освіти за спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / [І. Л. Шевчук та ін.] ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. – Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2018. – ISBN 978-617-7675-12-8. – Ч. 2 : Кредит. – 2019. – 184 с.
6. Гроші та кредит [Текст] : навч. посіб. / [І. М. Кречотень, Ю. С. Худолій, О. С. Максименко]. – Полтава : Пусан А. Ф., 2018. – 113 с.
7. Гроші та кредит [Текст] : підручник / [О. В. Дзюблюк та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Олександра Валерійовича Дзюблюка ; Тернопіль. нац. екон. ун-т, Каф. банк. справи. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 891 с.
8. Гроші та кредит [Текст] : навч.-метод. посіб. / І. О. Чкан ; Тавр. держ. агротехнол. ун-т. – Мелітополь : Вид. будинок Мелітоп. міськ. друк., 2018. – 169 с.
9. Гроші та кредит: теорія і практика (у схемах і таблицях) [Текст] : навч. посіб. / О. В. Шишкіна, М. В. Дубина ; Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Брагинець О. В. [вид.], 2018. – 570 с.
10. Orphanides, A. (2001), «Monetary policy rules based on real-time data», *American Economic Review*, 91 (4), pp. 964-985.
11. Leone, A, L. Jacome, and P. Madrid, 2001, «Bank Restructuring and Central Banks in Latin America», *IMP Working Paper*, forthcoming, (Washington: International Monetary Fund).
12. Michael Mirochnik Credit Default Swaps and the Financial Crisis Academic Commons 2010. – Official site of the Columbia University. – [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: academiccommons.columbia.edu/catalog/ac%3A138122.

Додаткова

1. Між боргом та дияволом: гроші, кредит і реформування глобальних фінансів [Текст] / Едеір Тернер ; пер. з англ. д-ра екон. наук Тетяни Унковської ; Growford inst. Global Research on Optimal Ways for Development. – Львів : Априорі, 2020. – 415 с.
2. Фінанси, гроші та кредит [Текст] : навч. посіб. / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2018. – 415 с.
3. Навчальний посібник: Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Гроші та кредит» [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» всіх спеціалізацій / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: М.М.Дученко, Ю.О.Єрешко, О.А. Шевчук. – Електронні текстові данні (1 файл: 1,43 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 108 с.
4. Гроші та кредит [Текст] : текст лекцій / В. О. Матросова, П. О. Доуртмес ; Харків. нац. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Підручник НТУ «ХПІ», 2017. – 91 с.
5. Гроші та кредит: практикум [Текст] : навч. посіб. / О. В. Шишкіна, М. В. Дубина ; Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Брагинець О. В. [вид.], 2017. – 273 с.
6. Гроші та кредит [Текст] : навч. посіб. / І. В. Алексеев, М. К. Бондарчук ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. – 213 с.
7. Гроші та кредит [Текст] : навч. посіб. / Н. М. Сушко ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 383 с.
8. Гроші та кредит [Текст] : навч. посіб. / Л. О. Коваленко, І. І. Кичко, Ю. В. Ніколаєнко. – 2-ге вид., перероб. і допов. — Ніжин : Орхідея, 2016. – 176 с.
9. Румянцева Г.І. Гроші та кредит у тестах та задачах: навч. посіб. (для студентів напрямів підготовки 6.030508«Фінанси і кредит» та 6.030509 «Облік і аудит») / Г.І. Румянцева. – Нововолинськ: Міська друкарня, 2016. – 127с.
10. Persson, T. and G. Tabellini, 1993, «Designing Institutions for Monetary Stability», *Carnegie-Rochester Series on Public Policy*, Vol. 39, pp. 53-84.
11. Alesina, A. and Summers, L. (1993), «Central bank independence and macroeconomic performance: some comparative evidence», *Journal of Money, Credit, and Banking*, 25 (2), pp. 151-162.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

Виникнення грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Розвиток форм вартості та гроші. Роль грошей у розширеному відтворенні. Еволюція форм грошей і грошових відносин. Товарні, металеві та паперові гроші. Кредитні та електронні гроші. Суть грошей. Гроші як особливий товар. Функції грошей: міра вартості; засіб обігу; засіб платежу; засіб нагромадження; світові гроші. Зміна економічної ролі золота. Ціна золота та гроші. Зміст поняття «грошовий обіг». Структура грошового обігу. Готівковий та безготівковий обіг. Грошово-розрахунковий, грошово-кредитний та грошово-фінансовий обіг. Взаємозв'язок грошового обігу з системою ринкових відносин. Основні ринки, що обслуговуються грошовим обігом. Грошові потоки, класифікація та механізм балансування. Закон грошового обігу. Швидкість обігу грошей та фактори, що її визначають. Погляди на характер зміни швидкості обігу грошей. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей. Поняття та функції грошового ринку. Канали прямого та опосередкованого фінансування. Основні групи учасників фінансового ринку. Гроші як об'єкт купівлі-продажу. Вартість грошей. Купівельна спроможність грошей як вираження їхньої вартості. Вартість грошей, що нагромаджуються. Ставка відсотка. Номінальна та реальна ставки відсотка та співвідношення між ними. Вартість грошей і час. Вартість грошей з урахуванням фактора ризику. Сутність та механізм функціонування грошової системи, її відмінність від грошового обороту та грошового ринку. Закономірності еволюції грошових систем від саморегульованих систем повноцінних грошей до систем регульованого державою обігу кредитних грошей. Процес формування грошової системи в Україні. Цілі грошово-кредитної політики та адекватні їм інструменти цієї політики. Сутність проблеми монетизації валового внутрішнього продукту в Україні та проблеми монетизації бюджетного дефіциту і шляхи їх вирішення. Сутність, форми прояву та способи виміру інфляції. Наукові дискусії щодо причин інфляції. Форми інфляції: повзуча інфляція; галопуюча інфляція; гіперінфляція; супергіперінфляція та їх дослідження. Зовнішні ознаки інфляції: відкрита інфляція, прихована інфляція; їхня характеристика. Механізм впливу інфляції на реальну економіку, її економічні та соціальні наслідки. Завдання та механізм державного регулювання інфляції. Основні особливості інфляційного процесу в Україні в перехідний період. Показники вимірювання інфляції: індекс вартості життя; індекс купівельної спроможності; індекс споживчих цін; індекс цін виробника. Сутність, завдання та види грошових реформ. Особливості проведення грошової реформи в Україні. Поняття валютної системи. Еволюція валютних відносин. Види валютних систем: національна, регіональна, світова. Складові елементи валютних систем. Сучасна світова валютна система та її інститути. Міжнародні ліквідні ресурси. Розвиток європейської валютної системи. Поняття валюти та валютного курсу. Функції валютного курсу. Види та конвертованість валюти. Валютний ринок. Поняття та види валютних операцій. Валютні ризики. Валютне регулювання і валютний контроль. Завдання та методи валютного регулювання. Механізми регулювання валютного курсу, валютна інтервенція, девальвація, ревальвація, котирування валют. Платіжний баланс. Сутність попиту на гроші. Попит на гроші і швидкість обігу грошей. Теоретичні моделі попиту на гроші. Цілі, мотиви та чинники, що визначають параметри попиту на гроші. Трансакційний мотив. Попит на гроші і реальні доходи. Очікуваний доход на гроші. Купівельна спроможність грошей. Попит на гроші і норма відсотка. Пропозиція грошей. Суть та механізм формування пропозиції грошей. Роль банківської системи у формуванні пропозиції грошей. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей. Крива пропозиції грошей. Графічна модель грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку та відсоток. Наслідки зміни попиту і пропозиції на гроші. Вплив на ринок змін у попиті і пропозиції грошей. Розвиток теорії грошей як процес формування наукових шкіл, течій та теорій. Основні питання та періоди (класичний, кейнсіанський, сучасний) розвитку теорії грошей. Сутність номіналістичної та металеві теорії грошей. Теорія «представницької вартості паперових грошей». Теорія «дестафації» грошей. Формування класичної кількісної теорії грошей та її основні положення. Розвиток поглядів на роль грошей в економіці (Й. Шумпетер, Д. Кейнс). Кредит як обов'язковий елемент сучасної економіки, як засіб ліквідації невідповідності між часом виробництва, часом обігу грошових коштів та засіб вирішення протиріччя між часовим осіданням коштів і необхідністю їх використання в господарстві. Кредит як економічна категорія і юридичне поняття. Розвиток кредитних відносин. Сутність та функції кредиту. Принципи кредитування. Класифікація кредиту. Форми та види кредиту. Характеристика фінансового, товарного кредитів та кредиту під цінні папери. Роль кредиту в розвитку економіки. Межі кредиту. Теорії кредиту. Природа позичкового відсотка. Відсоток як ціна капіталу та як плата за втрату ліквідності. Види відсотка. Облікова ставка відсотка як інструмент регулювання стану фінансового ринку. Причини коливання ринкової ставки відсотка. Призначення державного, банківського, комерційного та споживчого кредитів. Об'єктивні передумови та причини становлення й розвитку фінансово-кредитних установ як посередників на грошовому ринку. Основні напрями діяльності сучасних фінансово-кредитних установ. Види, функції, принципи й типи операцій фінансово-кредитних організацій. Відмінності посередницької діяльності небанківських фінансово-кредитних установ від банківської діяльності. Договірні фінансові посередники. Інвестиційні фінансові посередники. Інвестиційні фонди, їх діяльність в Україні та правове забезпечення. Діяльність договірних посередників. Страхові компанії, страховий бізнес і його розвиток в Україні та правове забезпечення. Призначення комерційних банків в умовах ринкових відносин. Класифікація і характеристика комерційних банків. Характеристика комерційних банків за формулю власності (акціонерні, кооперативні, державні, муніципальні та ін.). Необхідність об'єднання банків у систему. Економічна сутність банку, визначення сутності банку. Види банків. Активні та пасивні операції банків. Розрахунково-касове обслуговування та операції банків з векселями. Кредитні послуги банків як вид банківських послуг. Система та механізм банківського кредитування. Функції та види банківського кредиту. Характеристика депозитних, депозитарних, інвестиційних, консультаційних та інших послуг банків. Призначення центрального банку. Роль центрального банку у формуванні пропозиції грошей та їх ціни. Об'єктивність виникнення емісійних банків та створення центральних банків. Співробітництво центральних банків світу та наднаціонального центрального банку. Особливість статусу центрального банку. Незалежність центрального банку від органів державної влади, чинники, що визначають його незалежність. Основні напрями діяльності центрального банку. Основні принципи організації та діяльності НБУ. Характеристика міжнародних валютно-кредитних установ – Світовий банк, Міжнародний валютний фонд. Необхідність та форми співробітництва міжнародних валютно-кредитних установ з Україною. Цілі та основні напрями діяльності регіональних валютно-кредитних установ – Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, презентація Банк міжнародних розрахунків та ін.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності студента	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	81-89	B	добре	
	75-80	C		
	65-74	D	задовільно	
	55-64	E		
	30-54	FX		
0-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

для денної форми навчання:

- поточний контроль (написання модульних контрольних робіт, усне опитування, виконання індивідуального завдання, самостійна робота): 50% семестрової оцінки;
- підсумковий контроль (залік): 50% семестрової оцінки.

для заочної форми навчання:

- підсумкова тестова контрольна робота: 40% семестрової оцінки;
- підсумковий залік: 60% семестрової оцінки.

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Здобувач повинен дотримуватися «Стандарту академічної доброчесності Донбаської державної машинобудівної академії»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дотримуватися корпоративної культури, академічної доброчесності та етики академічних відносин, запобігати академічного плагіату. Дотримуватися вимог Інструкції про забезпечення належних протиепідеміологічних заходів. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту звертатись до завідувача кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва.

Силабус за змістом відповідає робочій програмі навчальної дисципліни

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри Менеджмент

Протокол № 27 від 15.06. 2021

Завідувач кафедри:

 /Фоміченко І.П./

Розробник:

 /Крук О.М./

Гарант освітньої програми:

 /Шашко В.О./

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Декан факультету:

 /Мироненко С.В./

«15» червня 2021 р.

